

PI TAGORAS

Inuentum Sancti modòsq; vatis
Si paucis cupias habere verbis
De paruum facito legas libellum
Et paruo redimas vale viator.

et plura sunt quodlibet que admodum [?] [?]

Quia varijs ac pene infinitis curis ac perturbationibus / Dissenti hoc
mentale genus / quaritur / angitur / et exercetur. Que nihil aliud fecit a se
ferunt / q̄ citam severitatem / et causas varias egritudinis : Ad hoc
sententias multas / quod nihil eque condicere videtur / ac sola ipsa
Musica : Ipsa namq; Bohæcio testis inter alios mathematicis disci
plinas non mō speculationi / sed etiā mortalitati cōtinens est / Nihil em̄ tam p̄cipua
manitas est / q̄ remittit dulciter modis / cōstringitq; cōtrarijs / Nam similitudo cunctis
amica est / dissimilitudo vero odiosa / hanc ob causas Plato etiam nostrā musicā / p̄pos
itionibus / cōpactā assererat / Socrates tā tener admodū / ne vel hui⁹ experis moveret
Musica institui nō erubuit / Themistocles vero grece clarus impator / cū se hui⁹
ignarū p̄fessus esset / ut ait Cicero / indoctus habuit est / Deū immortales / quid est (ut
laudē eius pauca p̄stringā) in rebus hūanis / magis necessariū ipsa musica : Non
temere p̄teriri / recte Pithagoricos sensisse / cū s̄phas celestes pulchra harmoni
am edere assererent / et boiem ip̄m totiq; mundū musica quadā / p̄potione cōstare
Nam q̄d est oino / siandū gen⁹ / q̄d non modulatione musica moueat : In p̄cipua
sunt multa exempla ex quib; pauca adduxisse sat erit. Lignos bipedicos / citare
con⁹ adduce / Elephantes Indicos voce organica p̄mulsos / detinere p̄perū est : si
stulto quos allic / quotidiana experientia / luce clarius p̄picat / fides delphicus / am
ctū boim p̄suaserunt. In boie vero nulla est oino etas / mulce voluptatis experis.
Infantes cantu delectari videm⁹ / hui⁹ vagientib; somnos accersit. Bellatores / nō
modo viri sed equi / iūvis / tubis / cornibusq; accendunt. Nam de Themistocle quo
dam legitur / qui citara arrepta Alexandrū magnū ad bella accendere / Rursūq;
munita modulatione / ad pacem et mansuetudinē / r̄vocare potuit. Aristoteles de
nitq; Naute / et p̄ia opus facientes / cantu adhibito / labores meli⁹ suavitibus ferūt
Et quis est tandē cuiusvis etatis homo / eade infelici sidere natus / ades in cemen
ti / hui⁹ vita adeo agrestis / ut non dulcedine musica afficiat : Ea est que molesta
tristes / morib; / melancolicasq; cogitationes / sola rep̄mitit / suffocat / euellit / ex
ploditq; penit⁹ / Lyras abigit / dementiā / ac p̄ietatē suadet / ad leniēdas affectioes
multo marie conductis / Corpore deniq; et vegetiore et vitiosiore facte. Multa sunt
hui⁹ rei testimonia / sed vni⁹ ex sacris literis adduxisse / satis ad rem erit / de Davide
Quo citara psallente / Saul a spū maligno / furorēq; p̄benicōs liberabat / ac me
lius habebat. Deniq; Alfarabio auctore / p̄ Harmonias gra cōtemporatio / et dicit
narā sciētū studia / non mediocriter mutant. Hinc ut sacra Regū habet historia / cū
coram p̄p̄ta Deliseo caneret psalter / facta est supra eū man⁹ dñi / et ait / p̄benisan
do. Et que in quarto regū volumine. ca. 3. legunt. Dies p̄fectus deficiet / si quis ois
enarrare velit exempla / quid effecerit musica / q̄duc habeat cōmodi. Que apud
antiquos / et grecos / hebreos et latinos / tantū veneratiōis habuit / ut tum etiā idē
musici vates et sapientes sint habit. Quā cū aliq; p̄cipua / rem in p̄mis Aristoteles ita
cōmendat / ut bonarū disciplinarū / nulli postponat. Nā cū hec quondā in p̄p̄ta a
la cedat / sacrificijs deorum / immortaliū adhibita sit : nunc festissimis nostris ip̄s
religiōisq; christiana repudanda erit : Cū nulla penit⁹ ac deo opt. max. eque lau
datur / placat / miserisq; mortalibus / p̄cipua reddatur ac sola ipsa musica / Beatus
pp̄tus qui sic tubilationē p̄p̄ta dicit. Nec in patria detrit / sed longe alia / a no

Ita sibi p[ro]fendat. Ut et sicut in Scala / et Ep[iscop]at[us] legi / In cessabili voce tubilat
Sanct[us] scilicet factis d[omi]ni de exercitib[us] / Pleni sunt celli et terra r[ati]o. E[ss]e igit[ur] ignorare
in eccl[esi]a dei / tantu[m] obest a dist[inct]o cultu / ut nihil magis possit esse alienu[m]. Ita pos
situs ignoret quilibet in eccl[esi]a dei / ut vult. Iudicium q[ue] multu[m]. Quare ut semel sine s[er]u
t[er]mo om[n]i debet esse adeo imemor atq[ue] oblitus sui ut non in hoc / vel par[vo] et sup[er]
sacien[te]m saltem insistant velis / Senciet eni[m] quilibet / si rem recte p[ro]pendere volet / q[ui] sit
commoda / iucunda / et pene necessaria / p[ro]sperum his quibus sacris iudicari / co[n]suet
est. Idq[ue] eo magis senciet / quanto plus se in ea p[ro]fuisse videbit.

Cetrastichon in iuvidum.

*Luide quib[us] celeri properas occumbere fato
In te virus habes : te tua flamma necat
Si placet ingenium : tenuem nec concute musam
T[ame]n tibi de parvis / laus quoq[ue] parva venit.*

Caput primu[m] definitione: diuisione M

*Chordis
in g[ra]u.
vini q[ue] sit
q[ue] sit
in g[ra]u.
in g[ra]u.
in g[ra]u.
in g[ra]u.
in g[ra]u.
in g[ra]u.
in g[ra]u.
in g[ra]u.
in g[ra]u.*

lice : voces / claus[ur]as / bart[ur]as / dr[um]as / necn[on] clau[ur]a signataru[m] transpositione co[n]tin[ua]
Utiles est b[on]i canendi scilicet. Estq[ue] q[ui] ad p[re]sens sufficit duplex. E[ss]e
p[ro]p[ri]a que in plano simpliciq[ue] notar[um] versat[ur] ascensu vel descensu. Figu
ratis que varijs notar[um] sp[eci]eb[us] et p[ro]p[ri]etate p[re]cedit ac inuenit. Vo
ces musicales vel sillabe vocu[m]. Ser[ies] sunt sc[ilicet] ut re. mi. fa. sol. la. Dis se
tem littere sc[ilicet] a b c d e f g. p[ro]p[ri]e / co[n]stituit diu[er]sio[n]es / quas claus[ur]as no[m]i[n]e instar rea
u[m] clau[ur]a. Ponunt aut[em] hec l[ite]r[ae] dr[um]as quib[us] d[omi]ni in g[ra]u / tertio vero v[er]q[ue]
ad e[ss]e Quoru[m] quento similit[er] sibi octaua representat. Pater ergo sic dec[em] et octo esse clas
ses sc[ilicet] Bre. q[ue] mi. E[ss]e sicut r[ati]o. ad d[omi]ni sol. v[er]q[ue]. Tertiu[m] vsus h[ab]et / p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e / deductio
clon[um] septem cantu[m] / F ut et eis adiungit. Deductio[n]es aut[em] appellant[ur] / sc[ilicet] ille voces /
septies in scala repetite / atq[ue] ita arte quoda[m] l[ite]ris apposite applicat[ur]q[ue] : Nihil etiam
p[ro]hibet / quomin[us] et littere et voces septies repeti possint / ascensu et descensu p[re]fer
tio in cantu figuratio. vbi maior b[on]u[m] est licentia. Est aut[em] bart[ur] clau[ur]a / triplex dr[um]a e
p[ri]ma in situ seu p[ro]p[ri]e. Nam cu[m] vna ponit[ur] in linea / altera sibi similit[er] p[ro] octaua
distans in spacio ponit[ur] et ec[on]trario. Sc[ilicet] in figuratio[n]e. Nam qued[am] l[ite]ris mate
rijs / ut ab Bre ad Solreut / scribunt. Qued[am] in notis. ut ab alamire ad g[ra]uereut.
Qued[am] vero gemiatos ut cetera sursum. Tertia bart[ur] dr[um]a est ex dist[inct]io[n]e / hoc vero
dupl[ic]e. p[ri]mo. Nam qued[am] / ut inferiores seu capitales / graues dicunt[ur] / cu[m] cantus in
his versat[ur] / grauior sit / Alie / ut medie / acute sunt cu[m] cantus in his acut[us] sonet. Ali
me vero excellentes vel sup[er]acute eade[m] r[ati]o[n]e dicunt[ur]. Sc[ilicet] Clau[ur]a qued[am] sunt signe
te / que circa incipia cantu[m] signari solent / bart[ur] aut[em] quinque sunt / quoru[m] tres ut f faut
dolfaut gsolreut coster signat[ur] : F ut raro / d[omi]ni sol. v[er]q[ue] rarius / om[n]esq[ue] hec in lineis
ponunt. Et queq[ue] distat ab alia p[ro] quinta p[ro]ter / F ut et faut que distant a se p[ro] sept
m[us] / ut pater in scala. Alie / non signat[ur] / q[ue] p[ro] signatas facile indicant / demonstratq[ue].

Sec[un]dum vocum deductio.

Typus siue scala musicae.

Clavis
alt
basse vel intrinseca
Braves vel capitales

Clavis signata

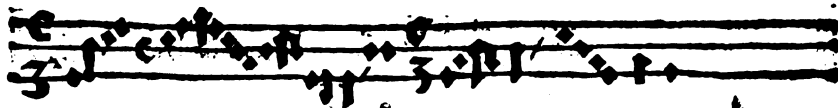
Seminote vel excellens
Basse vel intrinseca
Braves vel capitales

3 3 4 tonoz const.
5 2 8 Tono.
3 4 4 finales
1 7 8 Affin.

Clavis signata

Cognitio tonoz generalis.

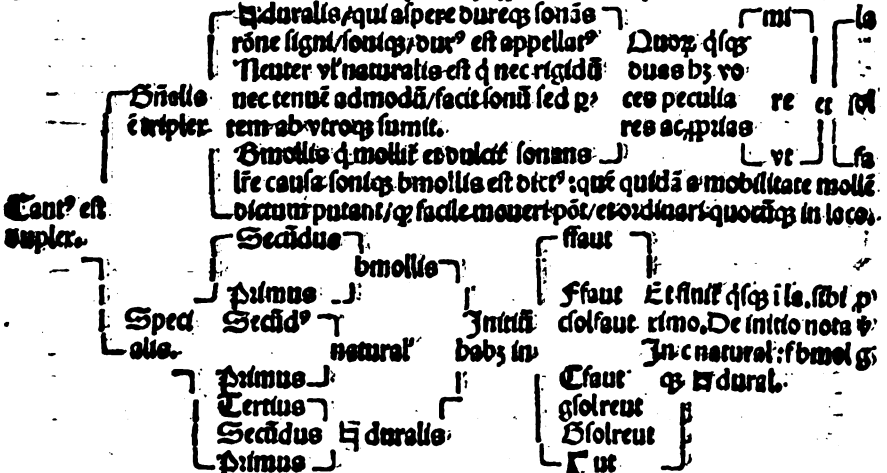
Est autem tenor Contingit autem clavis signata transponi de linea ad lineam vel propter contras ab
profundioribus *ascensum* vel descensum. Super quo hec notanda est regula. Primum est inspicienda est
clavis *ut* *potest* prima clavis signata: post videndam quantum clavis transposita ascendit, tantum nota se
in lineis magis quens eam descendere debet ac declivius cant: et e contrario quantum clavis transposita
magis vel aptius descendit tantum nota se quens eam ascendere debet atque altius cant a loco in quo pos
septa *transponitur*. Id quoque si clavis notule transposite cognoveris facile nosset. Nam in eadem
et clavis transposita nota manet, qua erat non transposita. Exemplum.

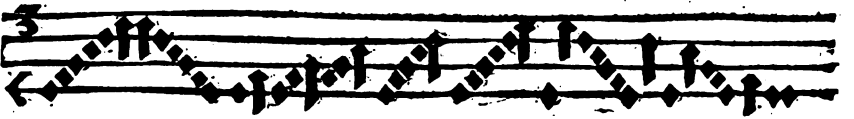
mi redemp totis me ter

Caput secundum de triplici proprietate cantus.

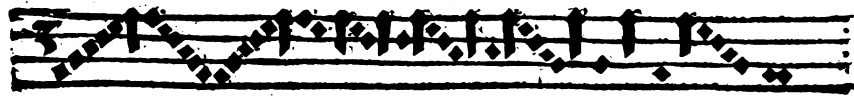
¶ **Esays** vel deductio est lex ipsarū syllabarū/diatonica ac naturalis pgressio. Est autē canus triplex/ scilicet duralis scilicet naturalis et b mollis/ qui nois ista continent a h fabant cla ne h duralis q ab a duriter et p integrā tonū in b scādat. B mollis molliter. et p semel tonū. Naturalis tō: quasi nullo b. indigēs. nec aliqd intrans/ lex tñ notas obānat. qz/ et neutram vocant et medio crē. qm̄ neqz ppter durū neqz mollem cōtinuit.

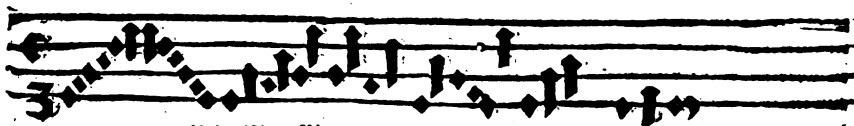
¶ Pro latiori hui^o deductioe tres notande sunt regule. Prima dis cānus pmi vel scōll toni est naturalis/ habens mi vel fa in bfabmi. Illa cōditione q si ascenderit ad scāz dā solt ultra alam tre/ in bfa h mi fa habet. Si vero p plures grad^o/mi/ nist aliter sbi dem signatū fuerit. Scōa cant^o tertij/ quarti/ septimi et octavi tonozū/ sunt b durales. postulantes mi in bfabmi/ eo q eozū initia siue vt. in B hñt. Tercia Cant^o qna et sexti tonozū sunt b molles/ habentes fa in bfabmi/ q eozū initia siue vt. in f. hēans/ Secūda est/ si aliter in bfa h mi. signatū fuerit/ vel b rotundū/ qd fa. vel h. quadru/ qd mi fecit.

Primus canus b duralis exemplar.

Primus canus naturalis formula.

Primus b mollis exemplar.

B (ij)

Typus sine scala musica.

Classis alte

Seminoe vel excellēs

Barre vel minores

Braves vel capitales

bb					la	fa	
aa					la	fa	mi
f					la	fa	mi
b					la	fa	mi
B					la	fa	mi
E					la	fa	mi
C					la	fa	mi
A					la	fa	mi

Claves signatas

3 7 4 tonor
1 2 conf:

3 7 4 tonor
1 2 finales

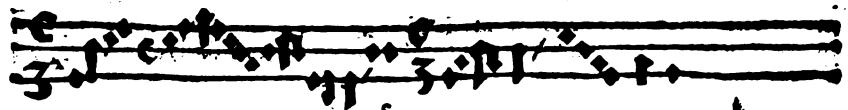
1 7 8 Affin:

Cognitio tonorū generalis.

5. aduralla
4. bmo ille
3. naturalle
2. bdurallg
1. bmo ille
0. naturalle

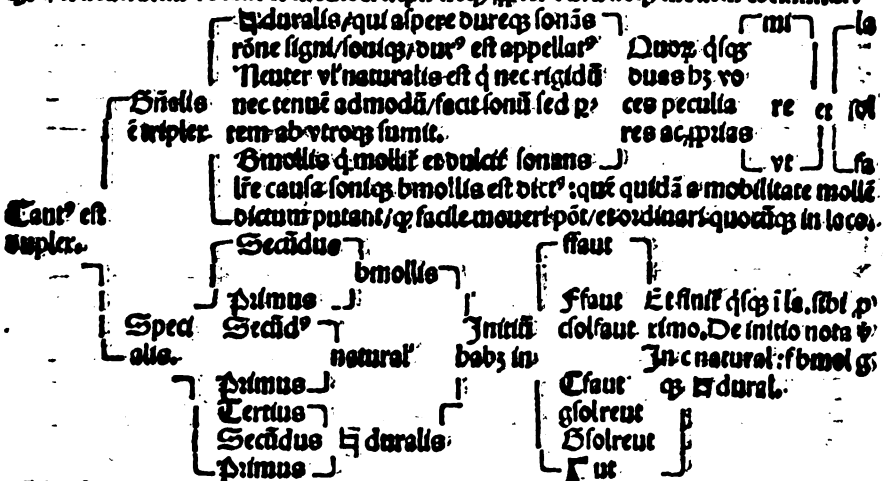
Est autem transpositio...

Contingit autē claves signatas transponi de linea ad lineam vel propter cantus ab
 sensum vel descensum. Super quo hec nota est regula. Primo est inspicienda est
 prima clavis signata; post videndū quomodo clavis transposita ascendit, tamē nota se
 quens eam descendere debet ac declivius cantū; et eō contrario quomodo clavis transposita
 descendit tamē nota sequens eam ascendere debet atque alius cantū a loco in quo pos
 itur. Id quod si clavis novae transpositae cognoveris facile noveret. Tūm in eadem
 clavis transposita nota manet, quae erat non transposita. Exemplum.

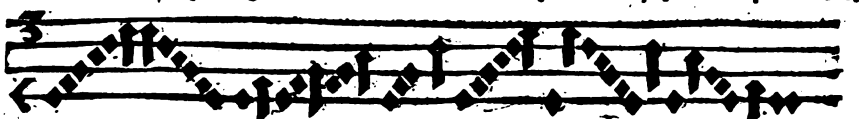

21
 ma redemp tois ma ter
Caput secundum de triplici proprietate cantus.

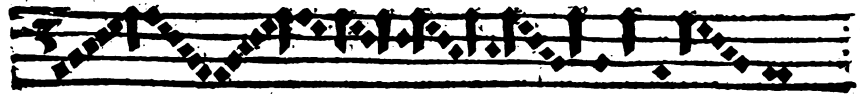
¶ **Esays** vel deductis est sex ipsarū syllabarū/diatonica ac naturalis pgressio. Est autē canus triplex, scilicet duralis scilicet naturalis et b mollis / qui nota ista continent a h fabmi cla ue duralis q̄ ab a duriter et p̄ integrū tonū in b sc̄dat. B mollis molliter, et p̄ semid tonū. Naturalis t̄o: qualis nullo b̄ indigēs/nec aliquid intrans / sex t̄i notas obtineat, q̄z / et neutram vocant remediore, qm̄ neq; p̄ter durū neq; mollem cōtinuitur.

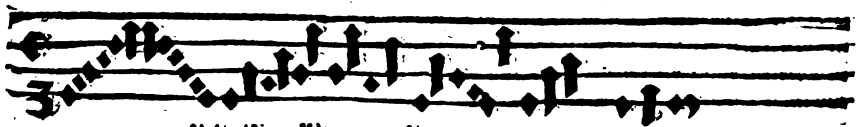
¶ Pro latiori hui⁹ deductioe tres notande sunt regulē. Prima ois cānus p̄mi vel sc̄dī toni est naturalis / habens mi vel fa in b̄fabmi. Ista cōditiōe q̄ si ascenderit ad secū dā solū v̄tra aliam re / in b̄fa h̄ mi fa habet. Si vero p̄ plures grad⁹ / mi / nisi aliter ibi dem signatū fuerit. Sc̄da cant⁹ tertij / quarti / septimi et octauis tonorū / sunt b̄ durales. postulantes mi in b̄fabmi / eo q̄ eorū initia siue vt. in B h̄nt. Tertio Cant⁹ quinti et sexti tonorū sunt b̄ molles / habentes fa in b̄fabmi / q̄ eorū initia siue vt. in F. b̄cane / Secūdo est / si aliter in b̄fabmi. signatū fuerit / vel b̄ rotundū / qd̄ fa. vel h̄. quadrū / qd̄ mi fecit.

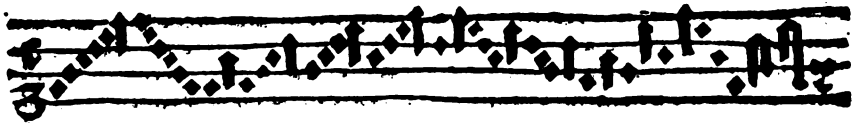
Primus cantus duralis exemplar.

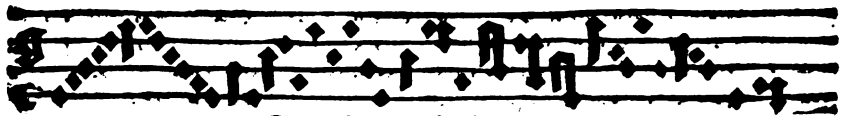
Primus cantus naturalis formula.

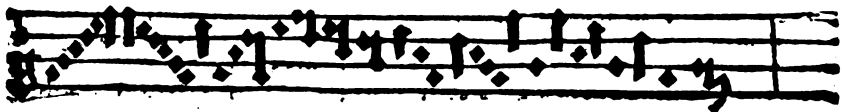
Primus b mollis exemplum.

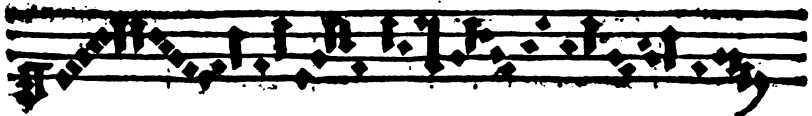
Secundū duralis deductio

Secundū naturalis forma.

Secundū bmoalis exemplar.

Primū duralis exemplar.

Caput Tertium de vocum imitatione,

et regulari solmificatione.

Utatio est unius vocis in aliis in eadem dante unisona variatio. Non alio
 vox in vocem mutat per intensiōē & remissiōē. Sed sillaba in sillabam
 et p̄p̄terea sep̄ qualitas in qualitatē. De qua tales dantur regule. P̄i-
 ma Cantu ascendente in mutatione sumende sunt voces inferiores Des-
 cendēte vero superiores. Sc̄o claus vnicam h̄ntes vocem nullā h̄nt mutationē. Ve-
 rum cōtingat in his mutationē debere fieri / agendū erit p̄inde ut in octavis earum ;
 de octavo em̄ fm̄ cōem regulā idem est iudiciū. Tercia claus duas h̄ntes voces /
 duas habent mutationes. ut in C̄aut dante p̄mo mutat fa in vt / sc̄o ec̄trio ut in fa.
 Quarta regula Claus tres h̄ntes voces / sex h̄nt mutationes / ut puta in Solreus p̄mo
 mutat sol in re / secundo re in sol. tertio sol in vt. quarto vt in sol. quinto re in vt. sexto
 vt in re / Eodem mō iudicandū est de alijs clausibus. Exempla h̄nt c̄aut & aut & b̄bas
 q̄m̄ in quib̄ non fit mentio propter voces dissonas quas vna variare nequimus ;
 vel q̄ ibi causaret tritonus p̄bitus modus. Ea rōne etiam signantur hec due voces
 m̄ / et fa / diversis clausibus / sc̄o b̄ rotundo et b̄ duro. Quā t̄m̄ cū necesse est fieri / irregulari-
 rem et indirectam vel potius permutationē vocant. Quippe q̄ in ea nō modo qualitas
 Sed etiam quantitas variatur. Est enim b̄ m̄ / maioris semitonio q̄ b̄ fa. acutus.

Caut

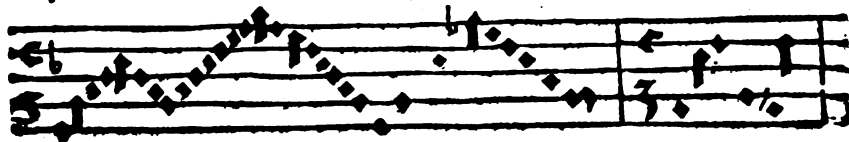
Solreus

Similiter in alijs faciendum.

¶ Notandū præterea mutationē esse duplicem. Extrinsecā que est dicitur vocis expressio se positivā vicissim se remouentū platio. Intrinsicam seu mentalem que est alteritas vocis in mente retentio. De qua hec notanda est regula. Præmo videndū est in cantu ubi fa/babeat/bec viso/cantus ascendente imboanda est mutatio implicite / in tertio/ an fa/ inferiori voce/s re/ videlicet. Descendat vo cantus in tertio superiori voce ante fa/a la/sc. Si autē tertis nota que mutandū est nulla ibi fuerit / mutatio sumi potest in se/ cunda vel quarta pat videtur/ attingi posse fa. Que quidem imptatio vocali simpli/ cita/partialis. Est enim alia mutatio implicita que totalis dicitur/ atq; illa in longis inter/ valtis/ vt de mi ad mi/ de fa ad fa/ per quintam ascendendo et descendendo/ alijs que/ q; intervallis similiter. vt patebit de modis. Illud quoq; adijciendū. ¶ quandoctō/ q; a fa/ sit factus in quartam/ tunc et ibi fa dicendum erit/ siue hec clausula habuerit fa/ q; vel non ppter eubare tritonum.

¶ De regulari Solmisatione.

¶ Volens igitur cantum solmizare. Præmo diligenter videat de tono/ sic facile cogno/ scit/ an mi/ vel fa/ vel vtrūq; postulet in bfa h mi. Secundo clauem intonatē: in qua si/ cantus ascendit/ sumenda est vox inferior. Si descendit/ superior. Tertio videndum est ad fa primū/ ad quod cantus tendit: respectu cuius prima nota aptanda est. et ex/ cōsequenti alie donec mutare necesse erit.

Mutatio implicita partialis.

Totalis.

Capitulum Quartum de modis.

¶ Repetitio siue modus est vnius note ab alia penes accessum et recessum distans: diciturq; modus a moderando: q; cantus per ipm moderet & regitur et modulatur. Sunt autem quidecim tam iustitiam q; viciat. vt patet in figura sequenti.

Modi sunt duplices.	Compositi	Dytonus cum diapente	7	
		Semidytonus cum diapente	7 b	
		Tonus cum diapente	6	
		Semitonium cum diapente	6 b	
	Simplices	Iniustitiam	Semidiapason	8 b
			Semidiapente	7 b
			Tritonus	4
		Comunes	Diapason	8
			Diapente	7
			Diatesseron	4 b
Comunes	Dytonus	5		
	Semidytonus	5 b		
	Tonus	2		
		Semitonium	2 b	
		Unisonus	1	

- ¶ Unifonus est vnus et eiusdem vocis in vna lra / vnoq; spacio crebis repetitis.
Qui proprie non est modus sed aliorum fundamentum.
- ¶ Semitoniu est aggressus in secundam imperfectam / molliter sonans / et dicitur a semis quod est imperfectum : fitq; de mi ad fa. et contra.
- ¶ Tonus est secunda perfecta / fortiter sonans / a tonando dicitur. Fitq; iungendo omnes voces immediate mi / et fa / demptis.
- ¶ Semiditonus est saltus in tertiam imperfectam / constans ex tono et semitono. Fitq; de re ad fa / de mi ad sol / ascendendo et contra descendendo.
- ¶ Ditonus est tertia perfecta / duos tonos continens / habens fieri de vt ad mi / de fa / ad la. ascendendo / contraq; descendendo.
- ¶ Dyatesseron est quatuor notarū intervallū / vel saltus in quartā imperfectā / continens duos tonos cū vno semitono. Et fit de vt / ad fa / de re / ad sol / de mi ad la. et contrario.
- ¶ Tritonus modus / prohibitus est saltus in quartam perfectam tres tonos continens habensq; fieri de fa. ad mi per quartam ascendendo et contra.
- ¶ Semidiapente vel dyapente minor / mod^o inuolutus est gressus in quinta fragilis / constans ex duob; tonis / et totidē semitonij. Fit autē de mi / ad fa / p. quintam ascendendo et : dyapente quos notarū intervallū. et quinta perfecta / constat ex tri. (e regione descendēdo. duo tonis / vno intermitto semitono. Fitq; de vt / ad sol. de re ad la. de mi ad hui / et de fa ad sa. per quintam ascendendo et contra.
- ¶ Semitoniu cum dyapente est gressus in sextam imperfectā tres tonos et duo Temitonis continens. Fitq; de re / vel de mi / ad fa. p. sextā ascendēdo et e regione descendēdo.
- ¶ Tonus cum diapente sexta perfecta et tono / cum diapente constans. vel quatuor tonis et vno semitono / fit de vt. vel re / ad la. vel mi / per sextam ascendendo et contra.
- ¶ Semiditonus cū diapente septima imperfecta / constat ex semiditono et diapente / vel 4. tonis et 2. semitonij. et fit de vt. vel re. ad fa / per septimā ascendendo et contrario.
- ¶ Ditonus cum diapente in intervallū septem notarum / 5. tonos et 2. semitoniu continet. Et potest fieri de vt. vel fa. ad mi. vel la. 22.
- ¶ Semidiapason octava imperfecta pōt fieri de mi. ad fa. p. octauā ascendendo et contra.
- ¶ Diapason Naturalissimus modorum est octo notarum intervallum. Fitq; de vna clauē. vel littera / ad sibi similem.

¶ Sequuntur exempla.

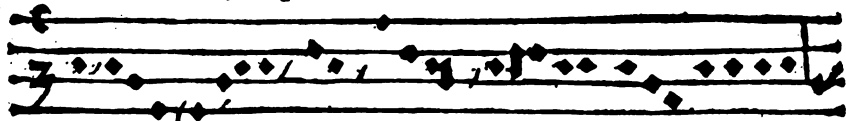
Unifonus. Semitoniu. Tonus. Semiditonus. Ditonus. Dyatesseron.

Tritonus. Semidiapente. Semitoniu cum diapente. Tonus cum diapente. Semiditonus cum diapente.

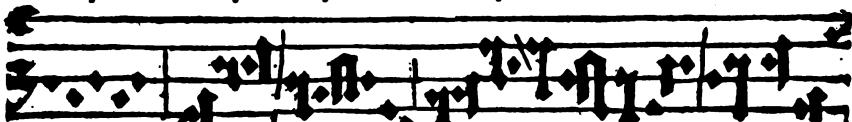

Ditoneum cum Diapente Semiditium Diapason

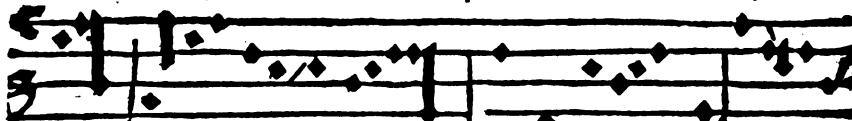
¶ Exemplar modorum omnium.

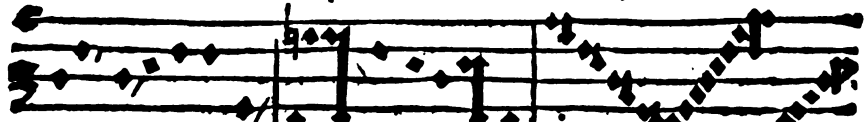
Ter quaterne sunt species quibus tenere conspiciuntur scilicet Unisonus

Semitonium Tonus Semiditium Dytonus Diatesseron Diapente

Semitonium cum Diapente Tonus cum Diapente Semiditium

tonus cum Diapente Dytonus cum Diapente. Diapason

Capitulum Quintum de coniunctis seu musicis fictis.

¶ Coniuncta est de tono facere semitonium et e contrario. Et sunt octo in scala cantus simplicis magis videntur. Prima signatur in H mi / b molli / ita quod ibi sit fa . Secunda in E lam / b molli signatur. Tercia in F faut / b duro / sic quod ibi dicendum sit mi . Quarta in alam / re b molli . Quinta in col faut / b quadro . Sexta in elam / re acuto / b molli / notatur. Septima in ffaut / acuto / b quadro . Octava in alam / re p b molle signatur. Hoc tamen in octava hinc correspondentia non adeo est ficta sed vera / ut si in H mi / fa dicatur in Re mi / in E faut / sol / re . Admittuntur autem coniunctae tamen propter cantus necessitatem tamen iucunditatem. Exstant vero per transpositionem cantus vel per quartam quintam / vel octavam / aliquando per sextam / si in exigentiam vere sollicitationis. De coniunctis subscripta sunt videnda exempla.

Primo cantu. Secundo cantu.

Sancta et immaculata. Non poterant
Tertio cum cantu. Haude maris /
Quarta

Intermittit
Quarta. Beatus servus
Invenit. Formavit igitur homo
Septis.

Beatus servus
cum transponit. Invenit. Ite
Septimo. In orbem alle.
Octavo.

10 11 Nodite beata.

Capitulum sextum de tonis et primo in generali

Et ita quod tonus certa regula qua ducitur in cuiuslibet cantus cognitione. Fu-
erunt autem quatuor toni apud grecos / Prothos scilicet Deuterus / Tertius et Tetrar-
dus / quos latini musici propter incertitudinem et discorsitiam quam in altum et profundum
habuere / in octo differunt / quemlibet in duos autem sex et plagalem. Prothus enim
in 1. et 2. Deuterum in 3. et 4. Tertium in quintum et sextum Tetrardum in 7. et 8. Au-
tentici vel regales sunt illi qui autostatem ascendendi maiorem habent ceteris. Sunt
autem hiij de numero impari. Plagales vero et collaterales qui descendendi potestas
et maiorem habent / et sunt illi de numero pari / Et sunt fere vitios nature autentici
cum plagali / solum quod iste ascensus hic vero descensus delectatur. Cognoscit autem tonus
in cantu tripliciter / primo ex puncto / sicut / habet enim quilibet tonus proprias duas in-
doleas / de quibus postea dicitur. Secundo ex fine scilicet penes sedem vel cordam fi-
nalem. Est enim sedes ultima nota cuius in qua sicut in sede cantus / totus quasi in-
abit et quiescit. Et hec est corda / cognitio prior. De qua notanda est hec figura sequens

$\left. \begin{array}{l} \text{Closant} \\ \text{bis } \text{q} \text{ mi} \\ \text{alamire} \\ \text{Glosent} \end{array} \right\} \text{ est } \left[\begin{array}{l} 7 \\ 5 \\ 3 \\ 1 \end{array} \right] \text{ vel } \left[\begin{array}{l} 8 \\ 6 \\ 4 \\ 2 \end{array} \right] \text{ toni. Si in bis } \text{q} \text{ mi} \text{ dicit } \text{fa.}$
Dis cantus transpo-
situs vel irregularis **Extens** est. 7. vel 8. toni. si in $\text{q} \text{ mi}$ dicit fa . Si in mi . 5. vel sexta
extens in

$\left. \begin{array}{l} \text{Closant} \\ \text{bis } \text{q} \text{ mi} \\ \text{alamire} \end{array} \right\} \text{ est } \left[\begin{array}{l} 7 \\ 5 \\ 3 \\ 1 \end{array} \right] \text{ vel } \left[\begin{array}{l} 8 \\ 6 \\ 4 \\ 2 \end{array} \right] \text{ toni. Si in bis } \text{q} \text{ mi} \text{ dicit } \text{mi.}$

Omnis cantus re-
gularis extens in
 $\left. \begin{array}{l} \text{Glosent} \\ \text{Faut} \\ \text{Elami} \\ \text{Dsolre} \end{array} \right\} \text{ est } \left[\begin{array}{l} 7 \\ 5 \\ 3 \\ 1 \end{array} \right] \text{ vel } \left[\begin{array}{l} 8 \\ 6 \\ 4 \\ 2 \end{array} \right] \text{ toni.}$

Generaliter autem loquendo tres sunt tonorum affinales cantus transpositi scilicet alamire
 bis q mi / closant / alamire enim primo et secundo bis q mi. 3. et 4. closant. 5. 6. attribuitur
 ut patet in scala. Septimo autem et octavo raro consilio conceditur per numerum clausi al-
 gendum. Tolens igit cognoscere tonum / cantus eruntia tam in bis / quam in alio clauso
 voces saltem tonum finales consideret / que sunt re / mi / fa / sol. Nam cantus extens in
 Glosent vel alamire / in voce re / est primi vel secundi toni. Cantus vero extens in alamire
 vel bis q mi per vocem mi. 3. vel 4. In Claus / closant vel bis q mi per vocem fa. 5. vel
 6. Claus vero closant vel disolre per vocem sol extens. 7. vel octavi est toni. Id quod
 ex bis q mi facile deprehendi potest / utrum in sol / vel fa / vel alia voce cantus finiet. In
 cantu quoque transposito aliter iudicandum est de qualitate cantus quam regulari. In can-
 tu enim regulari id ex tono iudicari potest ut dictum est. In transposito vero / breuissimum
 toni dicitur / in cantu principio signum est de rotandum quod nequaquam permittitur e debet
 ratio vero per absentiam de rotandi deprehenditur. De naturali nihil semere ausim affirma-
 re / quam cum naturalem dicitur in cantu transposito / qui initium suum scilicet ut in c acuto habet
 ut dictum est. Voces vero in quibus toni finiuntur in bis patent metris. In re secum :
 prius : sed ter : quartum. explicat in mi. In fa quintum. et sextum. sept. et oct. explicat in sol. Tertio co-
 gnoscitur tonus et merito hoc est ex ambitu et melodie. Est autem ambitus siue natura
 extensio ascendere ad dyapason ultra sedem / sed ex licentia ad dectima. descendere
 vero ad secundam. Placitum vero natura est descendere infra sedem ad quartam / licentia in
 quintam : ascendere vero ad quintam : licentia ad sextam. Complex enim quilibet to-
 nus in cursu suo regulariter octavam. Non tamen existimandum est octavam semper octa-
 uam attingere debere / et plagalem quintam / sed quod breuissimum potestatem habeant. Quibus enim
 hic cursus deficiat / quandoque abundat. Admittitur etiam vnicuique cantus / ut ultra re-
 gularem cursum unam vel duas notas cum licentia sibi usurpet. Id quoque adhibe-
 endum esse cantus mixti toni / qui si plus morantur in ascensu quam descensu / autem esse di-
 noscuntur. Be si contra / plagales : Si vero equaliter sese habuerint mixti sunt / vel in-
 differentes. Sunt qui comatum unum a matto / diuersum ponunt. Item imperfectum
 tum et plus perfectum / ut Francinus et alij qui copiosius atque acutus ista differunt /
 hoc tamen ad rem non sufficiunt. De imperfecto et plus perfecto non solum / quod ut non solum
 verbis tam dicitur est / cum de cursu et ambitu tonorum deficiente et abundante dixerim

Ambitus et progressio primi toni. Licentia eiusdem Formula scilicet toni

Licentia eius Progressio terti toni.

Licentia eius Ambitus quarti Licentia eius.

Formula quinti toni. Licentia eius.

Melodia sexti. Licentia eius Ambitus septimi.

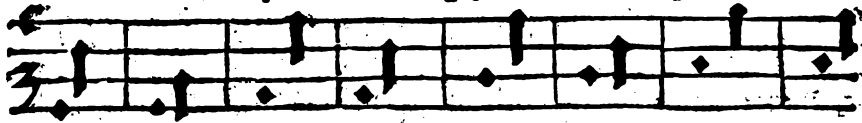
toni. Licentia eius. Dandi progressio.

Licentia eius.

¶ Et melodia quoque facillime tonus cognoscatur. Quod .4. regulis haberi potest. Prima. Cantus qui sepe versatur in re ac pluries repetens la in acuto atque a la sursum attingens est primi toni. In re autem qui versatur atque fa sursum per tertiam septem reuerberatur scilicet est toni. Secunda. Cantus sepe versatur in mi atque a mi in fa sursum per sextam saltem tertium est toni. Si vero a mi in la per quartam sursum septimo progrediat .4. est toni. Tertia. Cantus ex vi in sol frequenter ascendens rursusque decidens in mi reuerberando scilicet quinti est toni. Si vero a fa frequenter la sursum eius tertiam repetat sexti est toni.

Quinta *Quinta* ab ut in *Stolreut* sepe *exilens* in sol/reuerberando *sursum* la/ est sepe
 mi toni. *Stolreut* ab ut *credibile* fa in quarta percussit atq; per quintam ad fa *dece-*
dit/octaua est toni. Dabet aut quilibet tonus suā regionē naturalē ubi tenor su⁹ incipit.

¶ Voces peculiare ac pprie vniuscuiusq; toni.

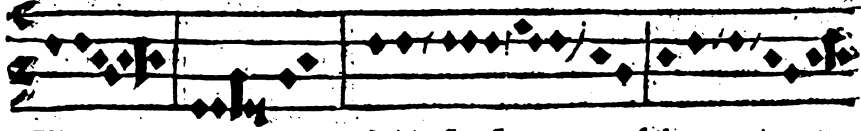

Pr. re la. se. re fa. ter. mi fa qrr. qz mila. Quins fa sol: ler: fa: la: sept. vt sol. oc tenet.
 (vt fa.)

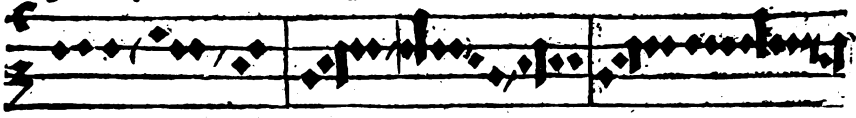
De tonis in speciali & primū de primo tono

¶ Primus tonus autentus probi/ ab antiquis *Doxus* dicitur/ quinq; habet *daues* his-
 tales magis cōmunes sc; *L. ius/ D. iore/ F. iant/ S. iolreut* et *alonne*.

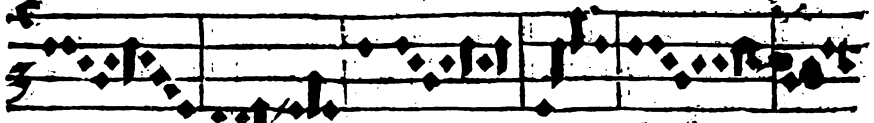
¶ Intonatio psalmodiū minorū/ in productis.

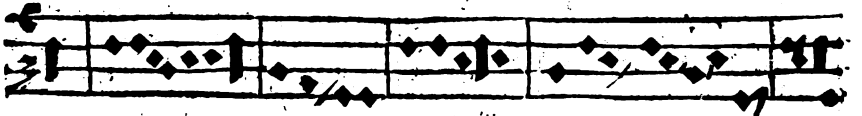
¶ Tenor pmi to. *Sacerdos* in e. *Dicit dñs dño meo* sede a dextris meis.
 In correpto. ¶ *Psalmodiū maiorū intonatio.*

Memento dñe dauid. *Magnificat ania mea dñm.* *Bñdixit dñs deus isrl.*

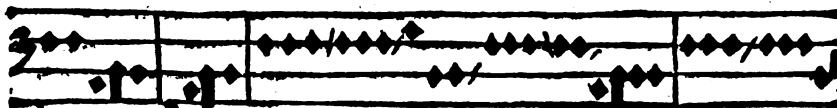

Prima dñs. *Eccē ego.* ¶ *Secūda dñs.* *Leua.* *Tertia dñs.* *Lazarus.*
Sapientia. *Nisi tu.*

dñe. *Quarta dñs.* *Volo pater.* *Quinta dñs.* *Estote fortes in bella.* *Salue.*
Rege iherus. *Apertis iherus ius.*

¶ **Secundus** tonus plagalis **Secundus** ab antiquis **Hypodochius** dicitur quod debet intonari
 ut **Ant. C. laut. Discre. Elam. F. laut. F.** ut in **missatu.** ut in **ritoria.** **Edm. de carcere 22.**
 ¶ **Psalm. m. l. ino. in proclatio,** **In correptis.**

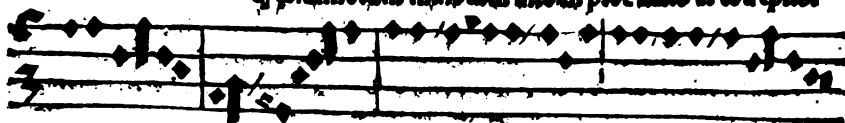
¶ **Evangel. Fideles** Laudate dñm pueri laudate nomen dñi **Memor. dñi**
Sol. toni ¶ **Intonatio psalm. melorum.**

deus Magnificat anima mea dñm **Benedict. dñs deus israel**
Et nullā habet dñitatem visitationem

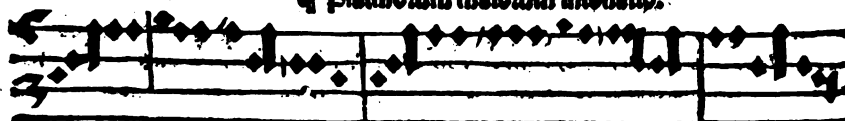
¶ **Tertius** tonus cantatus **Deutri** vel **Phrygius** dicitur quatuor debet dñes intonari
 componitur scilicet **Elam. F. laut. Sol. laut. et clausura.**

¶ **Psalmorum minorum ino. in proclatio et correptis.**

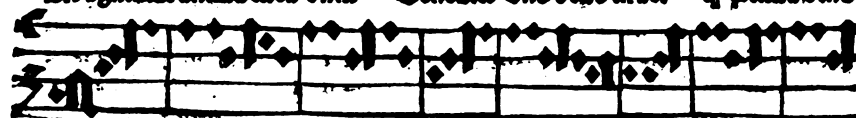

¶ **Evangel. terti** O gloriosam **Lauda dñm laudate dñm laudate dñm**
toni **Dens in nomine tuo saluum me fac.**

¶ **Psalmorum melorum intonatio.**

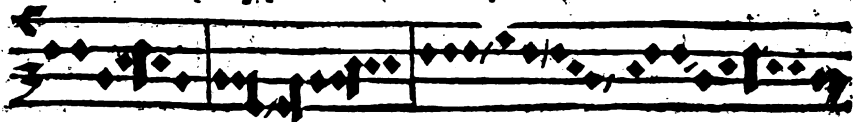
Magnificat anima mea dñm **Benedict. dñs deus israel** ¶ **Psalm. dñi**

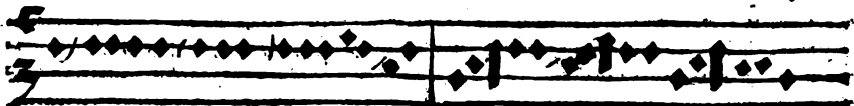
Singulis ¶ **Sol. Telle** **Selus nos** **Tertis dñi** **qrs** **Uiso ego**
Dñi nomen est **buia** **Utemp** **buia** **ois** **ecce dñs**

¶ **Quartus** tonus **Plagalus** **Deutri** vel **hypophrygius** dicitur sex debet dñes intonari
 scilicet **C. laut. Discre. Elam. F. laut. Sol. laut. et elam. tre.**

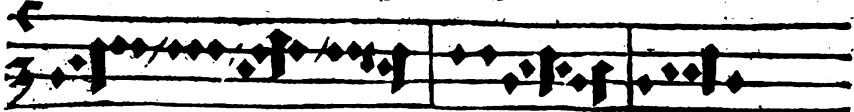
¶ Psalms. minor. in productis.

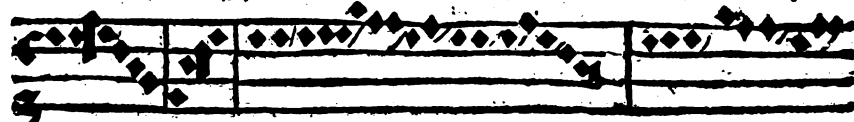
Enonse. D admirabile Laudate nomen dñi/laudate serui dñm
secuti toni D q̄ metuendus.
Incoreptis Resurrexit dñs alth. ¶ Psalmonum maiorum inceptio.

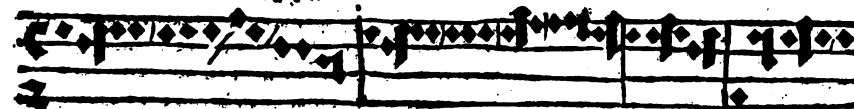
In conuertendo dñs captiuitate syon. Magnificat anima dñm

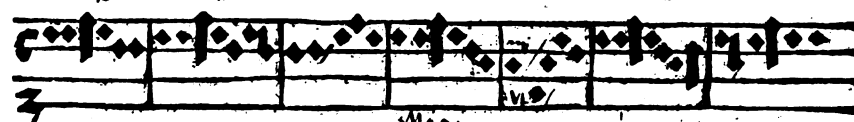
Benedictus dñs deus israel ¶ Omnia vna Benedictio
¶ Septimus tonus antonus Terrardi siue Nkolidius dicitur quinqz habet da-
ues iniciales scz Bfolreut/alamire/vsa p̄m/closant et olafolre.
¶ Psalmo. minor. inceptio in productis. In coreptis.

¶ Enonas Descendi dixit dñs dño meo sede a dextero meo Memoro dñe de.
¶ Psalmonum maiorum innotatio.

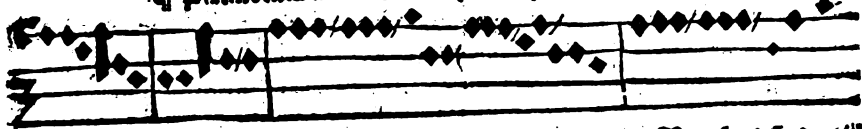
Magnificat ania mea dñm Benedictio dñs deus isrl. vñtia Exortu est

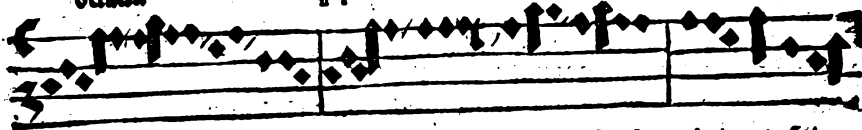
Seda dñtia Uel sic Dis p̄tis Tertis Redēptionē Quarta Dirige.
Blelota. Ecce sacerdos.

¶ Octauus tonus plagalle Terrardi vel Hypomikolidius dicitur septem habet da-
ues iniciales, scz Lfant, Disolre, Elant f̄fant, Bfolreut, alamire, et colfant.

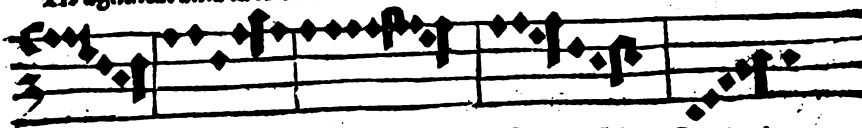
¶ Psalmorum totorum inceptio sic producta. In correptis

Evoniae Octavi. Bais vir. Laudate pueri dñm lau. no. dñi. Memito dñe david
¶ Psalmorum multorum in tonatio.

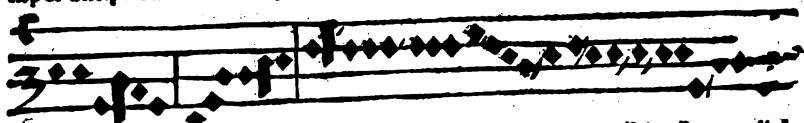

Magnificat omnia mea dñm Benedicite dño deus israel. Prima diuisio

In eternū Sca diuisio Fontes ibant Tertia diuisio Sapientia.
Zelus domus tue Stabant iusti.

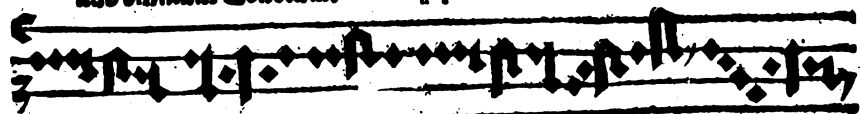
¶ Tonus peregrinus Sic dicitur q raro in visu sit / Vel cum ab alijs diuisio octau / ab alijs vero differentia primi assertur / longe a natura eorum procedit. Francinus vero in primo sue practice libro Tunc psalmodiam septimi toni / quem Gregoriani obseruā. super antiphonam Nos qui viuimus / esse affirmat.

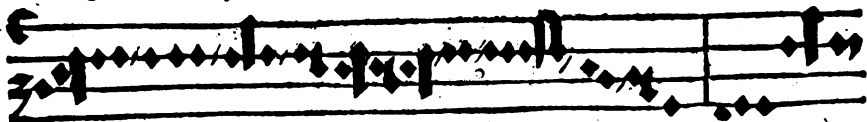
To. pegrin? Nos q viuam? In terra sicut de egypto dom? iacob de poplo barbaro

Forma versuū super Responsoria et Intro.

itus omnium Tonus. ¶ Primi toni forma.

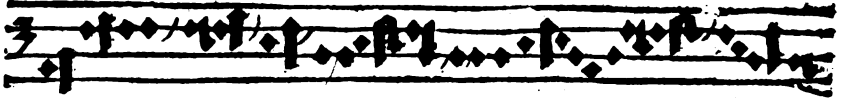

Gloria patri et fi lio et spiri tui sanc to

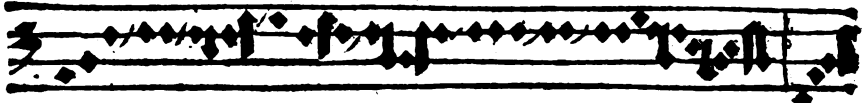

- Eructant cor meum verbū bonū dico ego opera mes regi. Gaudeamus
B ij

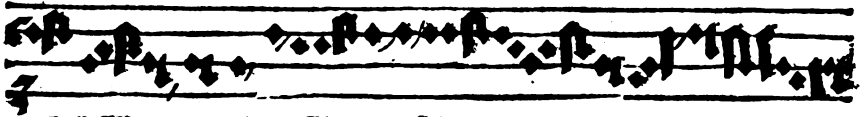
¶ Tertio secundum

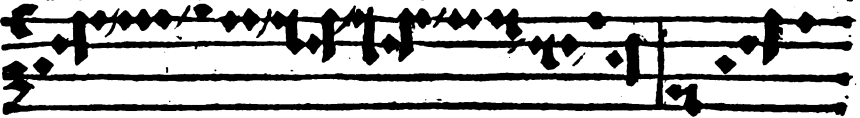
Glōria patri et fili o et spīri scti sanc to

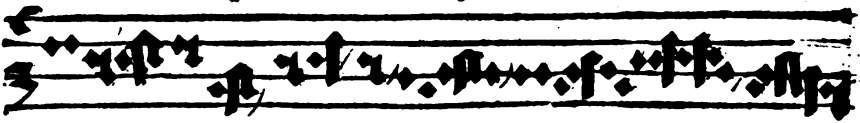
Sentiant omnes tui lenamen quibus celebrant tuā cōmemoratiōē Salve

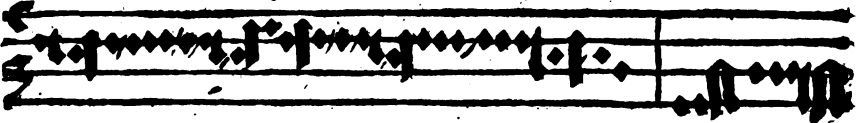
¶. Glōria patri et fili o et spīri scti sanc to

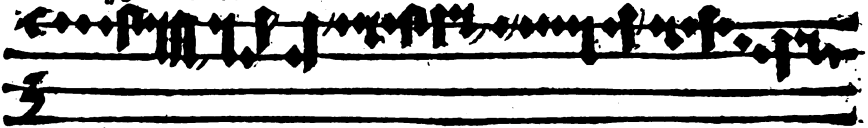
Cantate domine canticum novū cantate omnis terra.
¶ Delectis versum quartū Cont.

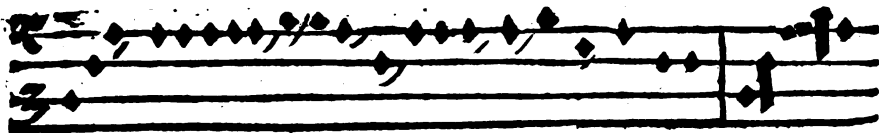
Glōria patri et fili o et spīri scti sanc to

Die probasti me et cognovisti me tu cognovisti sessionē meā Resurrexi
¶ Formis Quinioni et resurrectionē meam.

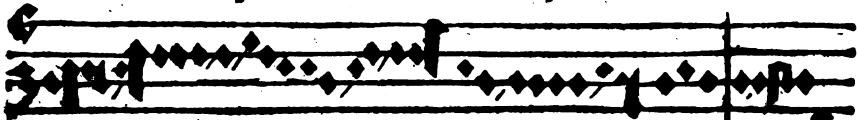
Glōria patri et fili o et spīri scti sanc to

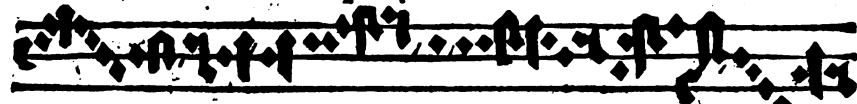
Beati immaculati in via q̄ ambulāt in lege domini Loquebar
¶ Modis verbum sacri toni.

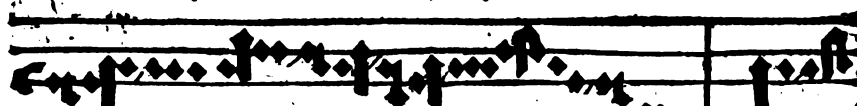
Glo ria patri et fili o et sp̄ritus sanc̄to

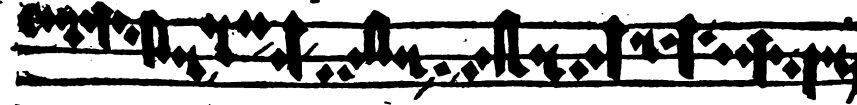
¶ Noli emulari in malignantiis : neq; zelanter facientes iniquitati De iusti
¶ Septimi toni.

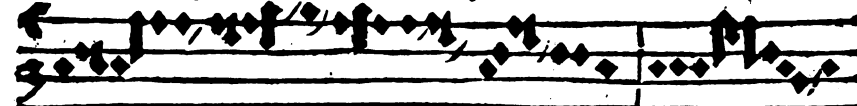
Glo ria patri et fili o et sp̄ritus sanc̄to

Concede dño conciliū nouū quia mirabilia facta
¶ Octavi melodie.

Gloria patri et filio et sp̄ritus sanc̄to

Benedicamus patrem et filium cū sancto sp̄ritu Benedicite sit.
¶ Tamen de tonorū dīuīnīs non possit dari certa lex et p̄ceptio / cum in varijs diocessibus varia sit carū / perinde ut accensū / seruandū ratio / in visitatione quedā ac magis p̄scripta in n̄ro regionis hęc appositū. Nec multū refert singillatim tradere / cui carū / quō dīuīnīs sub ordīe. Cū hec et q̄q; alijs dīuīnīs q̄sq; p̄ se facile p̄gnoscat / cū ad p̄ctīcā venerit

Est autem in his litteris... quae in fine notae in signum ac figuram...

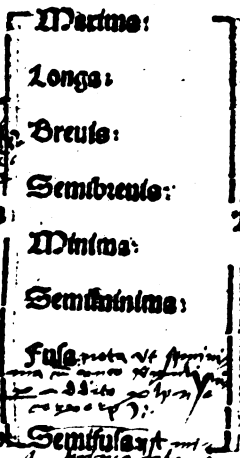
emendatis observare assueti: atque quod non parum profuerit / si ut in alijs rebus fieri debet / aurium iudicio steterit: Possunt quoque haec ita observari ut in libris / cuius nomen dicitur / scripta offendantur. Interdum vero et Responsoria per eorum versus facile depicibuntur. qui si statim quinti vel etiam sextam gradatim vel saltantim antequam atque si normam autentorum servaverint / autenti sunt tunc: Si non: plagalis De gradatibus / Tractibus / Allicitis / Antiphonis / Differentijs alijsque id genus canticis quae per duodenas aliquando vocata procedunt: eodem modo iudicandum est: ut de alijs De psalms / pouda ad moniam. Sunt etiam duplices / Majoris ut Magnificas / Benedictio / Nunc dicitur: bic licet minoris intonationem / apud quosdam habeat: Minor sunt omnes alijs. Et sunt bic duplices. Corrupti qui in medio primo: ut verum / orationem habent aut monosyllabam / grecam vel hebraicam. Producti vocantur omnes alijs: Quorum diverse inceptions superius descripte sunt. *Abbas*

Capitulum Primum De figuris notarum.

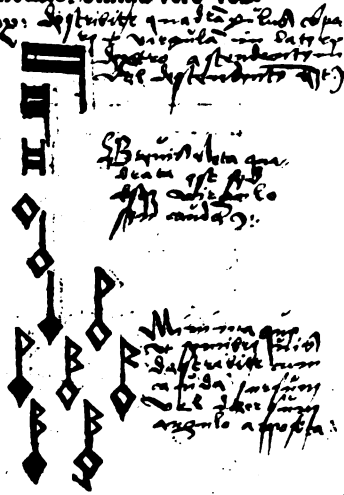
De figuris Notarum.

Quarta prima. *Et dicitur* Consequens est figuratum / quod breviter pertractare: Et primo de speciebus seu figuris notarum. Est itaque figura respectu alio vocis recte vel omisse. Recte autem vocis figurae sunt notae / omissa vero vocis

Nota per aliam litteram... quae in fine notae... in fine notae... Nota per aliam litteram... quae in fine notae... Nota per aliam litteram... quae in fine notae...

Derum quoque sic figuratur.

Semiminima que... Nota per aliam litteram... Nota per aliam litteram... Nota per aliam litteram...

Capitulum Secundum de ligaturis Notarum.

Ligatura est unius note ad aliam in forma quadrata vel obliqua Ligabiles note sunt quatuor: De qua octo sunt notande regule. Primo: maxima / legitur vel non / manet eadem. Secunda / ligatura habens regulam in sinistro latere ascendentem

Caput Quartum de modo tempe prolati

que ac signis tam extrinsecis q̄ intrinsecis conuident.
 Dicitur in proposito est trium vel duorum longarum contra maximā: vel tri-
 um aut duorum breuium contra longam positio. Ex qua diffinitione elicitur
 duplicem esse modum.

Modus

Dolo	Perfectus	est in quo		Signū breuium	Oz
	Imperfectus				Cz
Modus	Perfectus	est in quo		Signū breuium	Oz
	Imperfectus				Cz

Tempus est trium vel duarū semibreuiū contra breuem positio: et etiā hīseriā diuisiō

Tempus

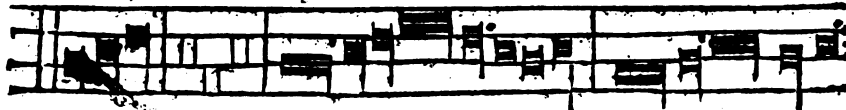
Tempus	Perfectus	est in quo		Signū breuium	O φ C
	Imperfectus				C φ Oz C

Prolatio est quantitas semibreuius ascripta. Vel duorum aut trium minimarum
 vel uoluis eorundem/ contra semibreuem positio.

Es est on pler

Es est on pler	Perfectus	est q̄		quā denotat	Perfectus
	Imperfectus			quā denotat	Absentia p̄fici

Sunt et alia antiquorum signa inueterata ac desueta penitus. Sed quorūdam attinet
 in his que absoluta tam sunt et que potius arbitrio ac consuetudine hominū q̄ uilla cer-
 ta ratione sunt / nimis curiosus esse ac plus nimis sibi placere. Nec uero ista ut queq̄
 non necessaria: preclis sunt atq̄ omīssa. Sunt autem adhuc signa quedam intrinseca
 modi/tempe et plationis que tribus regulis cognoscunt. Prima pars occupans
 tria spacia. Trium/ser/ uel nouem ⁊ longarum colorationes. Due pars breues in uno
 spacio posite ad lineam tracte. Alterationes longarū uel breuium, Martiarū uel lon-
 garū imperfectiones/significans modum esse perfectum.

Etiam prima Secunda Tertia Quarta Quinta

Secunda regula. Coloratio trium/ser ⁊ breuiū due pars descendentes ad medium
 spaci etisdem. Alterationes semibreuiū/ Imperfectiones breuiū trium/ semibreuiū uel
 uoluis earum inter duas marcas longas uel etiā breues positio/ tempus p̄fici signans

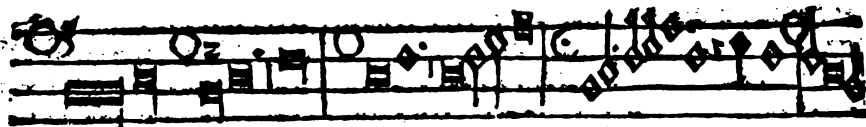
Diminutionis quo certa pars mensure auferit / et sic per vitiositas
 circuli integrum dividit / hoc modo Φ quo nihil de perfectione
 auferitur / sed sola fecit tactu esse de Φ bere velociter. Quibus et
 hoc addit Φ ignum diminutionis cum augmentatione.

¶ Terra cuius bec signa \odot \oslash \ominus \oplus circa omnes causant partes ponant / sit diminutio
 proportionabiliter sumpta. Tres namq; semibreves tactu mensurantur. Similiter in
 die \odot \oslash \ominus \oplus cum circa omnes voces ponuntur / non est augmentatio / sed perfecta simpli
 plectis qua tres minime tactu mensurant. Est et diminutio quedam que fit canonice /
 hac descriptione Maxima sit longa / longa brevis τ ϵ . Brevis a contrario sensu hoc est cano
 nes / Brevis sit maxima. Semibrevis longa / Minima brevis τ ϵ . Idem arbitrio ac volun
 tate canonicis et musica attribuitur. Pote autem huc reduci Sincopatio / que est reductio
 vntis notule minoris / ultra maiores aequalem cui connumerat / butus due sunt regule
 Prima / minima non debet transferri ultra paulam brevis / raro etiam ultra paulam ses
 embrevis. Secunda / semibrevis non debet transferri ultra paulam longe. Similit et Canon
 due pote reduci. Quod si in maxima cantu precepta / que per non potest a per dicitur
 feron / dyapenthen / sive dyapason sursum vel deorsum harmonicaliter dicitur.

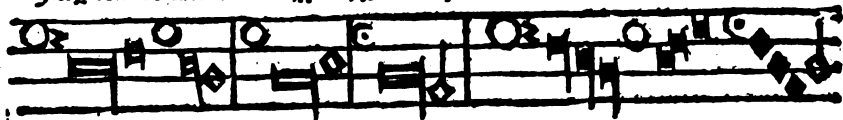
Capit Sextum de pfectione et imperfectioe.

Perfectio est notam imperfectam / perfectam reddere. Fitq; in modo / tpe et platio
 ne per punctum. Perfectionem aut in numero ternario hic esse / manifestum est
 Imperfectio vere est note in numero ternario pex dicitur / vel reductio tertie
 partis ad suum totum. Fit autem per notam minoris. vnde minima non imper
 ficitur sed implicat tantum. Maxima vero contrario modo implicatur non aut imper
 ficitur. Necq; similes similes implicare pot. Et sit imperfectio per notam precedentem que rara est /
 per precedentem et sequentem / que rarissima / p sequentem / que est frequentior. ¶ An imper
 fectio sit primo in modo cum maxima a longa / et longa a brevis implicat. Secundo in tpe
 cum brevis a semibreve aut valore eius implicat. Tertio in platione / cum semibrevis a
 minima vel valore eius implicat. ¶ Est preterea quedam imperfectio p in qua / vitiosa cum
 maxima a longa in modo maior / et longa a brevis in minore pfecto. Item brevis a semi
 brevis in tpe perfecta et semibrevis a minima in platione perfecta implicat. Queda remota
 et cum maxima a brevis in modo minor et longa a semibreve in tpe perfecta / et brevis a mi
 nima in platione pfecta implicat. Quedam remota / vt quia maxima a semibreve in tpe p
 fecto et longa a minima in pla. perfecta implicatur. Queda remotissima vt quia maxima
 a minima in platio. perfec. implicatur. ¶ Est autem adhuc duplex. Extrinseca / de qua nunc
 dictum est. Intrinsicca / que fit per colorem / tertiam partem in gradibus pfectis / in imp
 fectis vero aliquam partem auferentem. Vbi et pleriq; Nemtolam inuit proportionem. Quis
 etiam nihil admittit color / id quod in modo perfecto in brevis et semibrevis fieri solet
 In tpe perfecto in semibrevis et minima. In platione vero perfecta in minima et se
 mita minima. Et notandum poplem imperficere posse / non aut implicat. Ligaturam vero
 contrario modo pfecta / sed non implicare posse. Quando vero due pause simul ponun
 tur in vna linea / neutra imperficat / Secus est quando non simul / sed vna obito q; alia
 locatur.

¶ Exempla sequuntur.

Impfectiones extrinsece et p̄ h̄q̄ p̄ notas p̄cedē. et seq̄ntes ; p̄ no. p̄ce. et seq̄nt. s̄c̄.

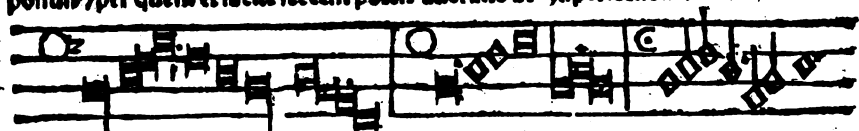
Remota impfectio / Remota / remotissima Impfec. intrinsece in ḡd̄to p̄fecto

Impfectiones in ḡd̄to impfec. Color: h̄nihil aufert. De pon. n̄o impfec. be. imp̄

Caput Septimū de alteratione.

Alteratio est nota minoris respectu maioris geminata. Ex qua diffinitio
 one elicitur maximā non alterari / cū non habeat maiorē s̄c̄. Fit autē alte
 ratio s̄c̄ in gradū p̄fecto. Estq̄ cōtraria impfectioni. Et cogit̄ q̄
 t̄m̄ regulis. Prima in mō p̄fecto / quicūq̄ v̄tra ternariū numerū / sunt due breues re
 fidue / secunda v̄tra alterat. Si autē solū due breues duas intermedietatis longas /
 altera v̄tra alterat / nisi punct̄ distictionis alter indicaret. Eodē modo fit in ligaturis
 Similiter quoq̄ in longis respectu maximā in modo maioris p̄fecto. Secūda in t̄p̄
 p̄fecto / altera semibreuis / alterat / si due suspenderit / similiter fit in ligaturis. Tercia in
 planone p̄fecto minima alterat / si due v̄tra ternariū numerū suspenderit / si solū due /
 altera eorum alterat. Quarta regula per punctū distictionis hoc oia facillime omnino
 possunt / per quem et facile fecerit potest alteratio ab impfectione.

Exempla alterationū / tam in nota ligatis q̄ aliis.

Caput Octavū de Proportionibus.

Proportio est duarū quantitū eiusdē generis inaequalitate vel excessu
 certa habitudo. De quibus pauca quod ē et in cantu frequenter usurpato
 assignasse satis fuerit. Quibus h̄ic placet ponere positiones / quarū prima
 est Dupla et est quando maior numerus ad minorē relatus / minorē bis continet. vt. 2.
 ad. 1. 4. ad. 2. 6. ad. 3. In p̄posito autē q̄ due noce eiusdem spectet p̄ferunt contra v̄tra
 vel quatuor contra duas vt patebit in exemplis. ¶ Triplo est q̄ n̄terus maior est
 h̄net minorē ter vt. 3. ad. 1. 6. ad. 2. 9. ad. 3. In d̄c̄aliter verō q̄ tres noce eiusdem spe
 ciet p̄ferunt contra v̄tra vel ter contra duas. ¶ Quadruplo est q̄ maior numerus con
 tinet minorē quater vt. 4. ad. 1. 8. ad. 2. 12. ad. 3. De vero q̄ quatuor noce eiusdem spe
 ciet p̄ferunt contra v̄tra vel quater contra duas.

et pferuntur contra vnam, vel octo contra duas. Nec sunt generis multiplicata.

¶ Sesquialtera est qñ numerus maior continet minorē semel et alteram eius partem, vt. 3. ad. 2. 4. ad. 3. In pposito est qñ tres note eiusdem spectet pferuntur contra duas, sex contra quatuor. Solet autē hec ppositio sepe absq; numero signari, sed no tarum coloratione, que Nemiosa vocatur. ¶ Sesquertia est qñ maior numerus ad mino; rets; continet eum semel et tertā eius partem, vt. 4. ad. 3. 8. ad. 6. Sic vero quas do quatuor note eiusdem spectet pferunt contra tres vel octo cōtra sex &c. & hec sunt generis super particularis. De hoc exempla sunt videnda.

Musical staff showing a sequence of notes and rests. The notes are diamond-shaped. The staff is divided into four sections by vertical bar lines. Below the staff, the labels "Tenor", "Dupls.", "Lento", and "Tenor" are written in a cursive script. Above the staff, there are some numerical markings: "2" above the first section, "4" above the second, and "2" below the first section.

Musical staff showing a sequence of notes and rests. The notes are diamond-shaped. The staff is divided into two sections by a vertical bar line. Below the staff, the labels "Tripla", "Discantus", and "Lento" are written in a cursive script. Above the staff, there is a "3" above the first section.

Musical staff showing a sequence of notes and rests. The notes are diamond-shaped. The staff is divided into two sections by a vertical bar line. Below the staff, the labels "Quadrupla" and "Tenor" are written in a cursive script. Above the staff, there is a "4" above the first section.

Musical staff showing a sequence of notes and rests. The notes are diamond-shaped. The staff is divided into two sections by a vertical bar line. Below the staff, the label "Lento/Sesquialtera" is written in a cursive script. Above the staff, there is a "3" above the first section.

Musical staff showing a sequence of notes and rests. The notes are diamond-shaped. The staff is divided into two sections by a vertical bar line. Below the staff, the label "Tenor" is written in a cursive script. Above the staff, there is a "3" above the first section.

Musical staff showing a sequence of notes and rests. The notes are diamond-shaped. The staff is divided into two sections by a vertical bar line. Below the staff, the labels "Lento Nemiosa" and "Tenor" are written in a cursive script. Above the staff, there is a "3" above the first section.

Musical staff showing a sequence of notes and rests. The notes are diamond-shaped. The staff is divided into two sections by a vertical bar line. Below the staff, the label "Lento/Sesquertia" is written in a cursive script. Above the staff, there are numerical markings: "3" above the first section, "4" above the second, and "3" above the third.

Sex concordantie perfecte. Sex imperfecte.

¶ Sequuntur regule quedam Contrapuncti generales.

¶ Prima/ Principia cuiuslibet cantilene sumenda sunt in concordantijs perfecte. Merito tamen etiam in imperfectis exordia instituerunt.

¶ Secunda/ Due perfecte concordantie eiusdem speciei non possunt consequenter et immediate/ simul ascendendo vel descendendo in cantilena deducit hoc regula nullam patitur exceptionem. Exemplum. B

¶ Possunt autē due concordantie perfecte eiusdem speciei/ in contrapuncto consequenter et immediate constitui si dissimilato procedant motu. ut hic. B. Plures etiam perfecte consonantie eiusdem speciei immobiles possunt in cantilena simul locari. ut hic. L

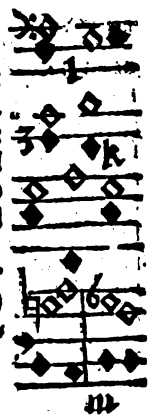
¶ Tertia regula Plures perfecte et dissimiles concordantie/ possunt consequenter deduci ut quinta post unisonum vel post octavam: et octava post quintam. et relique eodem modo. ut hic. D

¶ Quarta regula inter duas concordantias perfectas similes / una sola cum imperfecta concordantia debet media locari hoc modo. L

¶ Quinta/ Plures imperfecte/ similes atq; etiam dissimiles. ut due/ tres quatuor/ tertie. et una aut plures doctine/ inter duas perfectas q̄ decenter disponunt hoc modo. F Nunq̄ vero aut raro plures sexte ascendentes possunt in contrapuncto constitui simplici. Cō plures tamē descendentes possunt consequenter et immediate disponi dū modo vltimū sequatur octava / quā requirit. ut B Poterit tamē eam etiam sequi decima tenore ascendente per quartā veltertā. Similiter poterit eam sequi tertiar tenore ascendente in quartam hoc modo. D

¶ Sexta/ concordantie viciniores in dissona querto debent / verū gratia cum dissona cum tenore tertiam mollem tenerit / diuersis vtriusq; partis motibus / in unisonū convenient. ut hic. J Cum vero tertiam durā tenerint/ diuersis tenor motu/ ad quintā transferunt hoc modo. B.

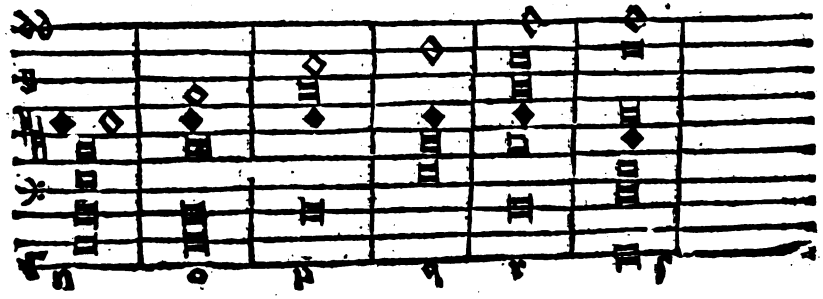
¶ **Septima/** Cū discantus p̄ tertiā tenorū suppositus/ vnica intendit R
 voce/ remissa/ tunc tenor p̄ quintam/ octauā inuicē p̄sident: et eōtrario
 Cum sc̄z tenor in octaua cū discantu dispositus intendit per quintam et
 sola voce discant̄ remittit: et octaua in tertiā optime p̄cedit vt hic 1
 ¶ **Octaua regula.** Cum tenor et discantus sextam maiorem tenuerint:
 tunc ambo contrarijs motibz in octauā (que ipsi sexte p̄p̄inquis est) illi
 co cōuenient. Dinos vero sexta ad quintam frequētius reuertit vnico
 motu: altera sc̄z cantilene parte immobilis. Contrarijs item motibus ad
 octauam transeunt hoc modo. **¶**

¶ **Nota/** Omnis cantilena debet finire et terminari in concordantia per
 sexta: videlicet aut in vnisono (vt venetis fm̄ Franchinum mos fuit)
 aut in octaua / aut in quinta decima quod omnis multorum sc̄ola fre-
 quētius obseruat.

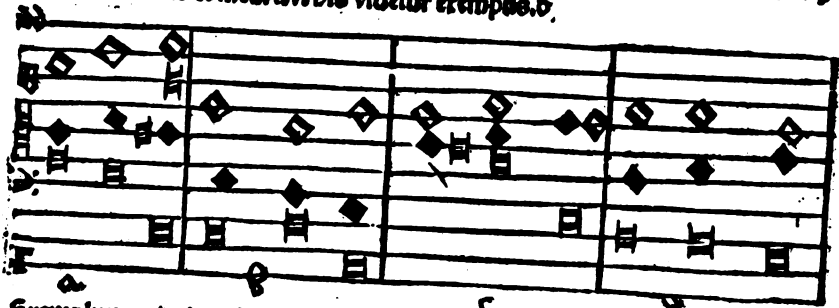
De compositione trium partium/ quatuor regule. Prima.

Cum tenor et discantus vnisonam fecerint. Contratenor. in tertiā. s. 8. jo. sub tenore apte
 deducatur vt **¶** Si vero in tertiā supra tenorem fuerit dispositus: contratenor in tertiā
 8. jo. sub tenore deductus/ optime concordabit hoc modo. **¶** **Secunda regula.** Cum di-
 scantus quintam habuerit supra tenorem: Contratenor potest in tertiā supra tenorem
 aut in octaua sub tenore ordinari: et non in sexta. Ea enim in grauioribus sonis pleriqz
 discordat: nisi ex ipsa in octauam immediate diuertat motibus/ conueniant vt hic. **¶**
 Si vero discantus sextam supra tenorem habuerit: tunc contratenor tertiā/ ac sc̄z
 us quintam sub tenore possidebit hoc modo. **¶** **Tertia.** Cum tenor et discantus oc-
 tauā inuicem tenuerint: contratenor tertiā. s. supra tenorem: aut tertiā. 8. sub tenore
 commode possidebit vt: **¶** **Quarta.** Si discantus decimam supra tenorem tenuerit
 contratenor per tertiā. 8. supra tenorem aut per tertiā. s. jo. sub tenore per apte dispo-
 natur. vt **¶**

Exempli p̄m̄t **Secunde Terte Quarte regule.**

De cantilenarū conclusionibus similiter quatuor sunt generales
 ac possim vulgate regule. ¶ Prima/ In clausula/discantus ad tenorem ex sexta in octa-
 uam scander Bassus vero sub tenore/et quinta in octauam desillet/aut in unisonū ascen-
 det/aut in quinta supra tenorem ascendet. Exemplum a. ¶ Secunda regule. Cum tenor
 in mi: claudatur/discantus iterum ex sexta in octauā cum tenore finiet. Et bassus ex ter-
 tia sub tenore/in quintam deorsum sub ipso terminet bis sillabis sol/re. Exemplum b.
 ¶ Tertia regule. Si tenor discantus formam assumpserit/discantus potest supra ipsum
 in tertio disponi/et qua in unisonum/ aut in tertiam supra tenorem finietur. Bassus vero
 in tertio sub tenore/in octauam deorsum claudatur. Exemplum c. ¶ Quarta/ Si tes-
 nor sub discantus forma/ ascendit/discantus vero ex quinta penultime in octauam finitur
 supra tenorem: debet bassus ex sexta sub tenore in octauā cum ipso conuenire: sicut cum
 discantus in decimo comēare. ut bis videtur exemplis. d.

Exemplum primi Secunde Tertie Quarte regule.

¶ Prostrmo quicquid de tertio ad unisonum dici potest/ hoc idem de decimo ad octa-
 uam intelligendum: Et quod de octaua ad quintam/ hoc de quinta ad decima ad duode-
 cimam. Quodq; de sexta ad tertiam/ hoc pariter de tertio ad decima: Atq; idem
 de octavo. ¶ Cavendum quoq; volenti cantū componere/ ne quēpiam modū iustitiam/
 ut puta tritonum/ semidiapentem/ semidiapason/ vel quem alium ponat. neq; illud ner-
 gligendū/ q; primo tenorem/ vel quam aliam vocem/ ad placitū ponat sub aliquē certum
 sonum quo regulet: Tenorem non magnis intervallis disgreget/ sed gradatim per ses-
 tandas. 3. et 4. aliqui per quintas et sextas/ sed non nisi in certis quibusdam tonis/ in ce-
 dere faciat: Melodiceq; dulci studeat et amabit: Et cum tenor nimis basse processerit:
 sursum ad quartam vel quintam vel vltimā alio vbi recte neumari poterit/ transponat-
 ur. Quibus ita dispositis/ salij chorū ponantur modis predictis. ¶ Nec habet que dice-
 re plura atq; involuta oblectent/ utatur bis arbitrio: compendiarie. Si quem fore
 sed ut communis studiosorum/ vtilitati inseruim: rem hanc tentare potius/ q̄ remera-
 consicere volui. In qua si quid erratum est/ id bonus lector amice precor/ admoneat/ cor-
 rigat boniq; consulat. Tale studiosa sanemus/ meq; / s̄merui/ vllige.

Et ipsi Huolfgangus Nonacsi. impressit. Anno. j. j. 8.
Et in vigilia Laurenti martiris foeliciter finivit.

französischen grossen Zuercher Bücher für Paris

101 DIA opera selecta

DIA opera
DIA

IVsecularis unath

DIA unath

IV

IVsecularis questiones
27. J.C.

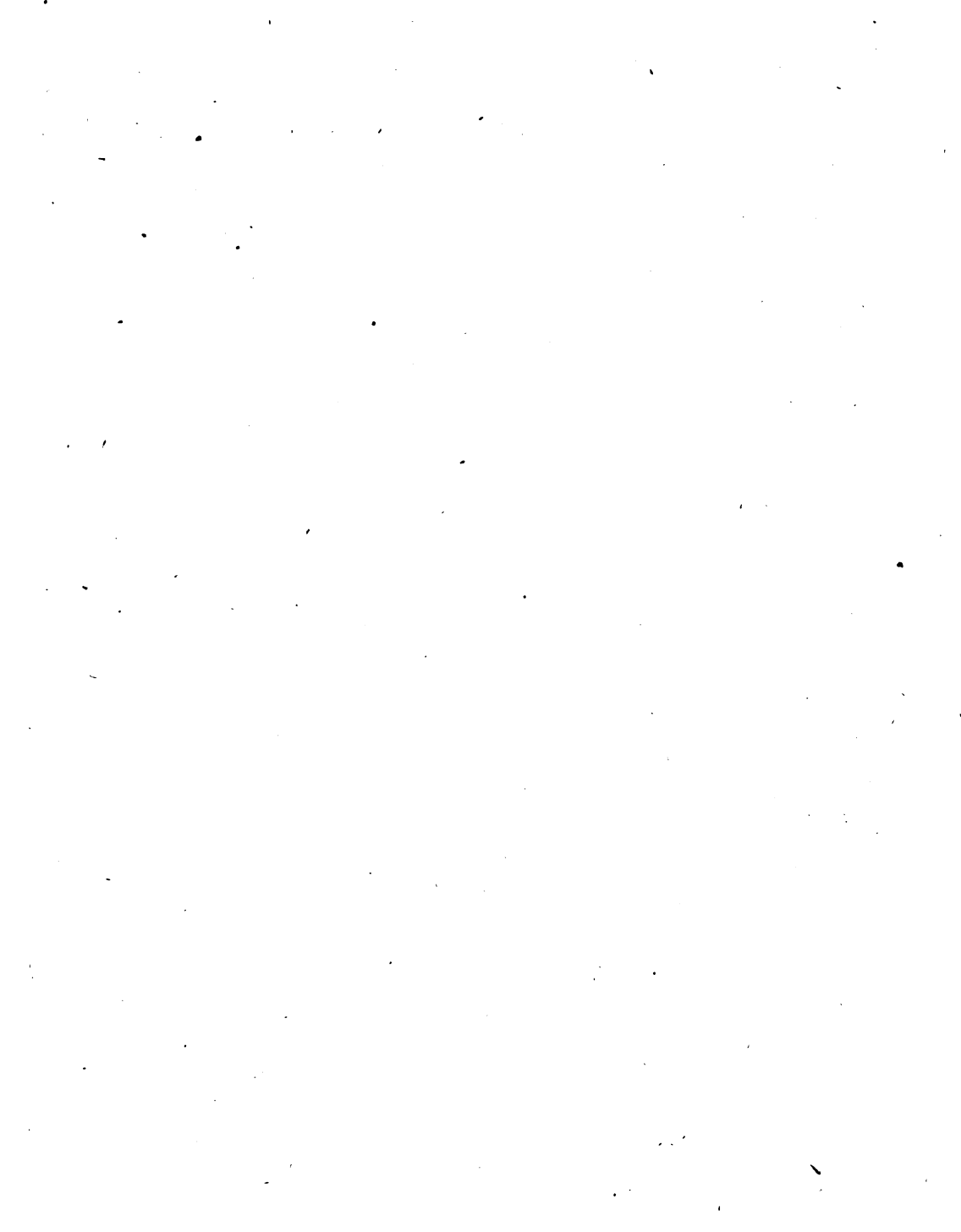
unath

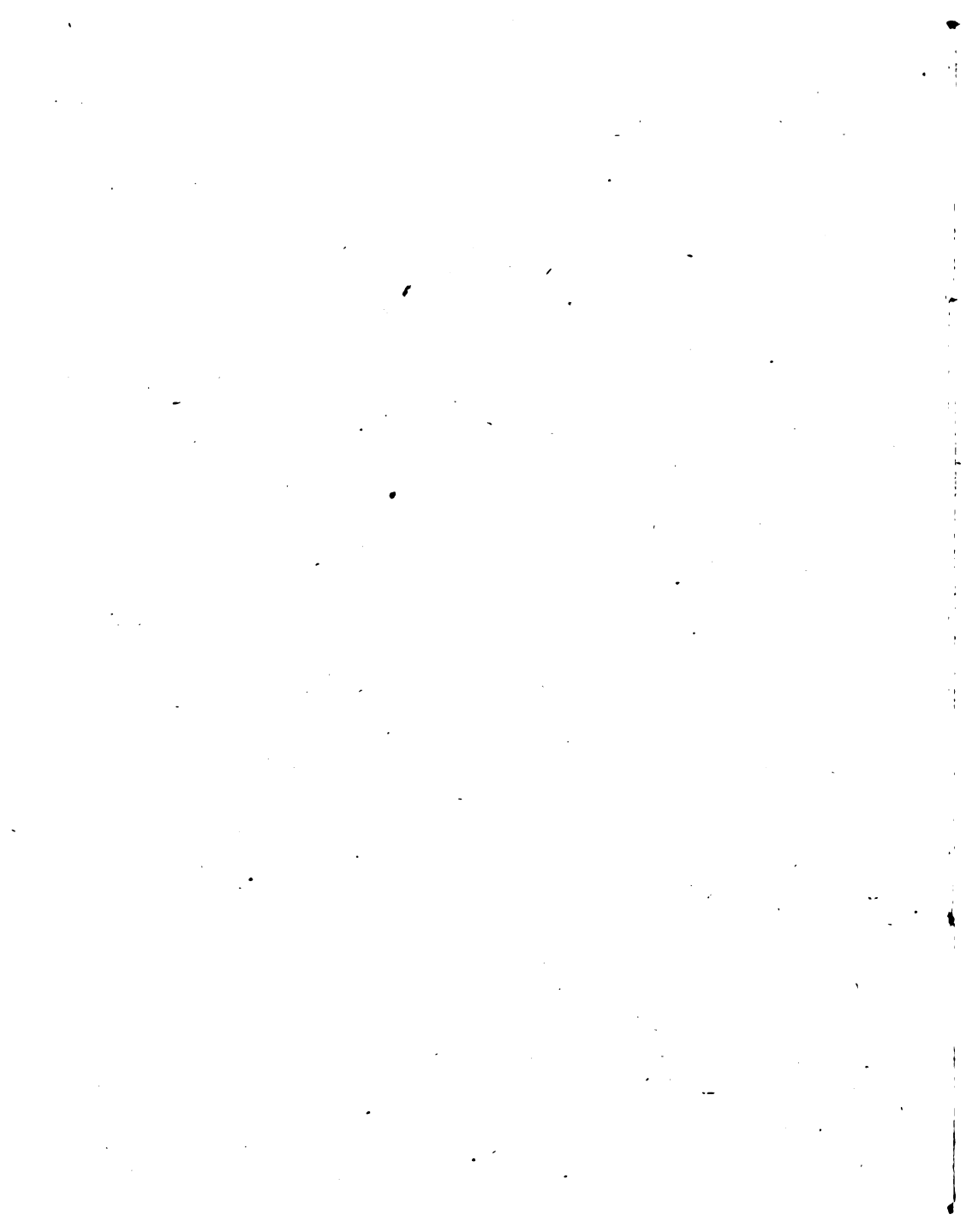
französischen gross

IVsecularis
unath

30

Österreichische Nationalbibliothek

305 407 4000

